

IX. ÉVFOLYAM.

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

1915. 16. szám.

Budapest, április 18.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadója
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

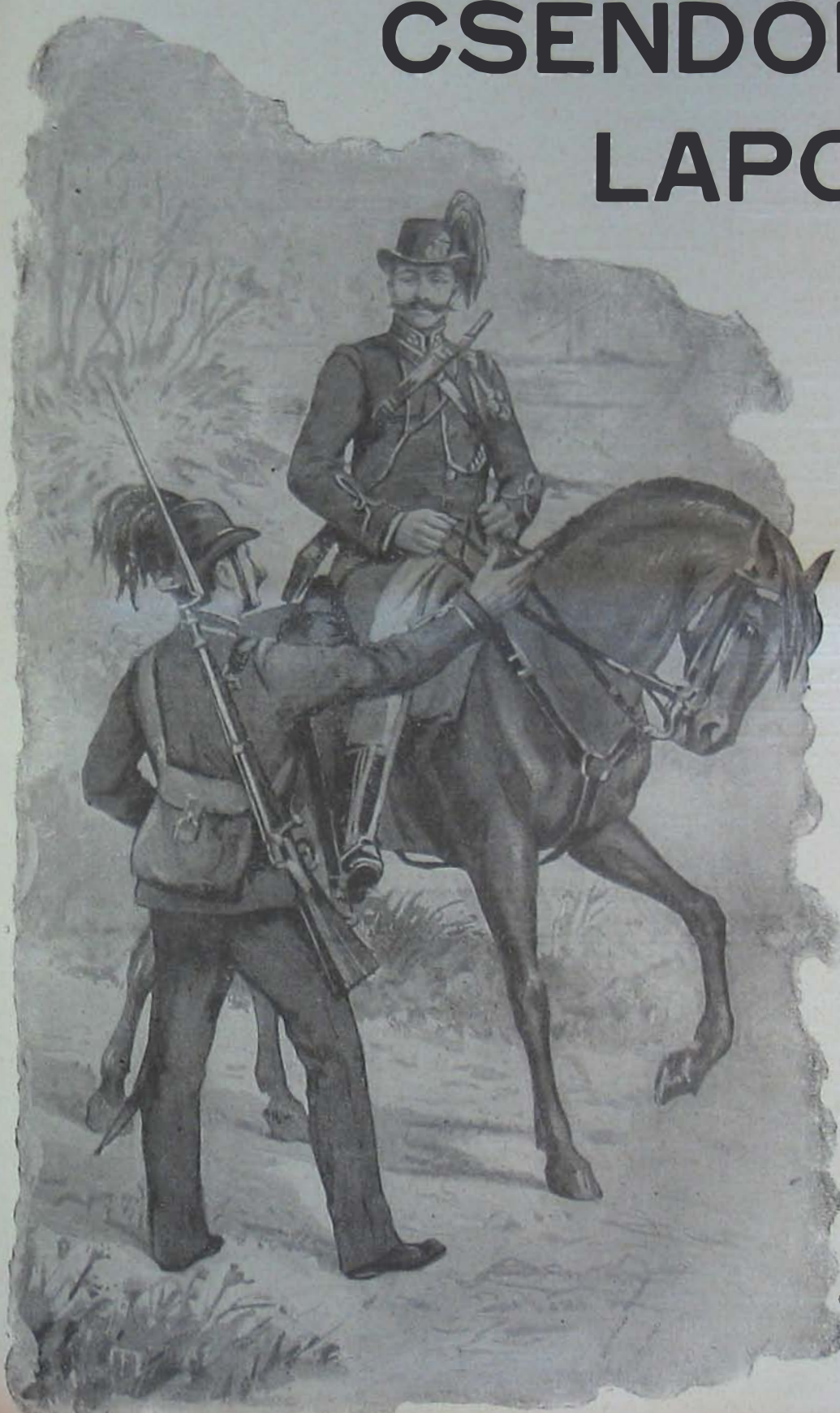
Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatala:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona. Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.	Megjelenik minden vasárnap.	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.
--	--------------------------------	--

A porosz főrmester.

Ismerleti: R. L.

A közelmúltban vitát rögtönöztünk néhány bajtársammal a járásparancsnok hivatása, basználbatósága felett; arról is elmékedtünk, hogy vajjon mennyire vált be a gyakorlatban ez a tíz év előtt az órs és szakasparancsnokság közé ékelt új szerv.

Példálódzás történt egyesek részéről, hogy az bizony nem felelt meg mindenben a bozzáfűzött kívánalmaknak. Különösen annak a — szerintünk — legfontosabb hivatásának, hogy t. i. a bonyolultabb cselekmények nyomozását a járásparancsnok vezesse, irányítsa, eddig alig láttuk példáját.

Azt is felvetették egyesek, hogy a járásparancsnok, a helyett, hogy a külső szolgálatot irányítaná, ellenőrizné, oktatást tartana, mindig csak az órsírodát bujja, vagy ha tart is oktatást, annak gyakorlati értéke alig van s több ehhez hasonlót,

Ezek persze lehetnek elvétve előforduló jelenségek, melyeket egyik-másik tiszt alárendeltjeinél észlelt, ezeket azonban általánosítani nem lehet és nem szabad. Viszont azonban olyan tisztok nyilatkozatai ezek, a kik alaposan ismerik a gyakorlati szolgálatot.

E tanulmány célja egyébként nem a magyar járásparancsnoki intézmény méltatása és kritizálása. Pusztán párhuzambavonás akar lenni a vele egyenrangúnak jelezhető porosz főrmesteri (Oberwachtmeister) állással.

A porosz főrmesteri állás kötetmei és szolgálati alkalmazása nagyjából hasonlít a magyar járásparancsnokéhoz; ugyanezért csak azokat az utasításokat ismeretem, a melyek a fegyelemkezelés, a legénység oktatása, ellenőrzése a szolgálatvezetés tekintetében a mienkétől valamennyire eltérnek.

*

A főrmester nincsen fegyelmi fenytő joggal felruházva. Kisebb mulasztásért, ha a kioktatás nem basznál, joga van figyelmeztetéssel és rendreutasítással élni. Az ily rendreutasításnak azonban csak a szolgálat befejezése után és csak négy szemközti van helye.

A figyelmeztetést és rendreutasítást a főrmester bevezeti naplójába, felveszi a havonként a tiszt kerületi tisztthez felterjesztendő jelentésébe és bejegyzi az illető csendőr naplójába is.

Ha a figyelmeztetés vagy rendreutasítás nem elegendő, akkor a főrmester az esetről tiszta képet alkotva, a kerületnek jelentést tesz. Különösen súlyosabb esetekben — ha költség nem merül fel — a jelentés lehetőleg szóbeli legyen.

Ily jelentéseket köteles a főrmester megtenni, ha ő maga észlelte, vagy tapasztalta, hogy valamely csendőr a törvény, valamely kiadott parancs, vagy általános rendelet ellen vét; idesorolnak a szolgálatbani vagy szolgálaton kívüli leittasodás, bánthatmazás, a vendéglők és kávéházak engedély nélküli látogatása, tiltott kártyajáték, ajándék, ingyen ellátás és ingyen elszállásolás elfogadása, telkek, ingatlanok megszerzése, engedély nélküli mellékfoglalkozás üzése, a szolgálati napló hamis vezetése és az adósságcsinálás.

Ha az ily cselekménnyel való vád más egyén bemondásán alapszik, akkor első kötelessége a főrmesternek a hallottak valódiságáról a lehetőséghez képest meggyőződni, s ennek a kerületi tisztbe intézett jelentésében kifejezést adni.

Miután a főrmester jelentéseinek valódiságáért felelős, az e téren elkövetett szabálytalanságok szigorúan megtoroltnak, sőt súlyosabb esetekben a porosz katonai büntető törvénykönyv 147. §. szerint fenytéssel sújtatnak. (Ezen szakasz szerint: aki az alárendelt felügyeletét bűnös módon elmulasztja, vagy valamely alárendeltjének büntetendő cselekményére vonatkozó jelentést vagy értesülést tudatosan ellhalgat, hat hónapig terjedhető szabadságvesztéssel büntetetik. A tiszt egyuttal rangját veszti.)

Hasonlóképpen nem szabad a főrmester figyelmét elkerülni, ha egy eddig jól leirt és minősített csendőr bármily irányban hátrányosan megváltozik.

Ha a csendőr annyira megfelelkezne magáról, hogy a főrmesterrel tettel vagy szóval szembeszáll, vagy szabályszerűen kiadott parancsát nem teljesíti, azt semmibe sem veszi, vagy egyéb súlyos bűncselekményt követ el, azon esetben a főrmester jogosult és köteles a bűnöst a (porosz) fegyelmi fenytő szabály 7. §-a alapján fogolynak nyilvánítani és őrizetbe venni. (Az idézett 7. §. megjegyzés rovata szerint: Azon tiszt, a kik nem az 5. §-ban körülirt (önálló) parancsnoksággal vannak megbízva, valamint az altisztek nem bírnak fegyelmi fenytő joggal. Ezek daczára minden tiszt

Hegedüt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszerokat általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG L GNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II. Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 8. — Régi hangszerok javítása, vétele és becsorolása. — Árjegyzék minden hangszeréről külön küldetik.

és altiszt jogosult a nálánál rendfokozatban, vagy szolgálati időben fiatalabb, illetőleg alacsonyabb rendfokozatu katonai egyént szükség esetén előzetes leartóztatásba helyezni, illetőleg helyeztetni. Ezen eljárás azonban a letartóztatott egyén fegyelmi fenyejtő joggal felruházott előjárójának haladéktalanul bejelentendő.

A cselekmény súlyosságától függ, hogy nem-e mutatkozik elegendőnek a csendőrnek megparancsolni, hogy azonnal távozzék a lakására, azt a további rendelkezésig el ne hagyja és szolgálatot se teljesítsen, vagy nem-e szükséges őt azonnal a legközelebbi katonai letartóztatási intézetnek átadni.

Magától értetődik, hogy a főrmester minden egyes esetben eljárásáért a teljes felelősséget vállalja. Minden elhamarkodást kerülendő köteles a főrmester mérlegelése tárgyává tenni, hogy a csendőr letartóztatása nemcsak az illetőnek a tekintélyét ássa alá, hanem bizonyos körülmények között az egész testület hírneve szenvedhet egy-egy elhamarkodott és meggondolatlan letartóztatás miatt, mert az elhamarkodottság néha a legrosszabb következményekkel járhat. Különös súlyt helyezzen a főrmester annak a megállapítására, hogy szerepel-e ittasság? (Ez minden körülmények között súlyosbító körülmény.)

A letartóztatás a tiszt előjáróknak táviratilag bejelentendő, a polgári hatóságnak rövid írásbeli jelentés teendő.

A főrmester kétféle (kül és irodai) szolgálata közül óriási súlyt helyeznek a külső szolgálat ellátására. Ez a külső szolgálat:

- a) a próbacsendőr kiképzésére,
- b) az összes alárendeltek oktatására és továbbképzésére és
- c) az összes alárendeltek ellenőrzésére tagozódik.

Ezt a három feladatát köteles a főrmester egyenlő odaadással és buzgalommal teljesíteni.

Az a főrmester, a ki a ruházat, laktanya tisztaság és rend, valamint az irodai sablonos formák betartásának ellenőrzése által előírt köteletségének eleget vél tenni, vagy még inkább az embereket ezen irányokban támasztott igényeivel a külső — egyedül fontos — közbiztonsági szolgálattól elvonja és elkedvetleníti, az állásának nem felel meg és károsítja a szolgálatot.

A ruházat, felszerelés és laktanyarend ellenőrzésének vonatkozó szemlék ennél fogva soká se legyenek kísértésedők és gyámlykodók. Tartsa szem előtt a főrmester, hogy a csendőr nem vjőz, hanem kiszolgált csapataltiszt, aki csapatatszolgálati ideje alatt megtanulhatta, hogy hivatásának előfeltétele a rendszeret és a tisztaság. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy az az ellen vétőkkel szemben kellő szigor alkalmaztassék.

A főrmester szolgálatát lehető, kerékpáron vagy

valamely szállító eszközön teljesíti. *Szolgálatáról tartózkodási naplót vezet. Szolgálatba való indulását csak az esetben jelenti az előjáró kerületi parancsnokának, ha távolléte előreláthatólag három napnál tovább tart. Ezen jelentésébe valamint a tartózkodási naplóba bejegyez két három helyet, a hol esetleg ha szükség lenne rá, megtalálható.*

A csendőriskolából kibocsátott próbacsendőr köteles legkésőbb a próbaszolgálat negyedik hónapjának első napján a járás (Beritt) székhelyén a főrmesternél a gyakorlati próbaszolgálat megkezdése végett jelentkezni. Ugyanezen okból köteles a főrmester — hacsak halaszthatatlanul sürgős okok nem kényszerítik a távollétre — honn tartózkodni.

Ha a főrmester betegség, elvezénylés, szabadság stb. következtében akadályozva van, vagy a járásparancsnokság nincs betöltve, azon esetben a kerületi parancsnok egy megfelelően képzett csendőrré bizza a próbacsendőr továbbképzését. A főrmester ily esetben mihelyt csak teheti, azonnal köteles meglátogatni a próbacsendőrt, hogy felőle ítéletet alkothasson magának.

Szolgálattelre való jelentkezés után a főrmester gondoskodik a próbacsendőr elszállásolásáról és élelmezését is biztosítja. (A porosz csendőrségnél túlsúlyban vannak az egy főből álló őrsök, így kincstári laktanyáról és közgazdálkodásról természetesen szó sincs.) *Az utasítás a próbacsendőr szellemi, erkölcsi és testi képességeinek elbírálásánál a legmesszebbmenő szigor követeli s az elbírálást a főrmesterre bizza.*

Daczára annak, hogy a próbacsendőr előképzettsége a csendőriskola elvégeztével elvileg befejezettnek tekintetik, mindazonáltal nem szűnik meg az előjárók abbeli felelőssége, hogy a próbacsendőr a megtanultat meg is értette és gyakorlatilag alkalmazni tudja-e? Mert hiszen azon rövid (három hónapi) idő alatt, melyet a próbacsendőr az iskolában tölt, még a legkitünőbb tanérek is csak egy jó alapot adhatnak a próbacsendőrnek, amelyen továbbépíteni az előjárók kötelessége.

Fődolog elsősorban a próbacsendőrt a gyakorlati szolgálatba bevezetni; ide tartozik a próbacsendőrt az őrsállomás és az őrskörlet különleges viszonyai és sajátosságai felől kioktatni. Az esetleg ott érvényes külön rendeletek tudtára adandók.

Ugyancsak felvilágosítást köteles neki adni a főrmester a polgári hivatalokról, a szomszédos őrskörletek határviszonyairól, a lakosság foglalkozásáról és felfogásáról, röviden minden olyan dologról, amire a próbacsendőrnek szolgálata eredményes teljesíthetéséhez mulhatatlanul szüksége van.

Alkalmatlan elemek nem véglegesíthetők; a csendőriskolából hozott esetleges jó bizonyítvány még nem vonja feltétlenül maga után a véglegesítést; ellenkezőleg a véglegesítésnél a legnagyobb óvatossággal és körül-

Ha fáj a feje ne tévovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakaesabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Az északi harctérről. — A train megérkezése.

tekintéssel kell eljárni. A porosz főrmesteri utasítás (43. pontja) szerint *„jobb ha két, talán mindenesetre megfelelő próbacsendőr küldetik vissza, mintsem, hogy egy teljesen alkalmatlan véglegesítessék.”* (A mint ebből kivehető, a porosz csendőrség korántsem küzd létszámbiányokkal, ellenkezőleg, a hadsereg legjobb anyagában válogathat.) A véglegesítés iránti javaslatát, melyet a barmadik hónap közepén kell a kerületi parancsnoksághoz felterjeszteni, a főrmester — a ki a próbacsendőrt a próbaszolgálat utolsó napjáig birtelen meglepő szemlékkel a legbehatóbban ellenőrizni tartozik — még az utolsó napon is — esetleg táviró útján — visszavonhatja.

A próbacsendőrnek a szolgálatba való bevezetése és kioktatása hosszabb időt igényel, ugyanezért a főrmester köteles e célból néhány napon át egyfolytában a próbacsendőr állomásán tartózkodni. Ha egyidejűleg több próbacsendőrt kell oktatnia, az ő belátására bizza az utasítás a munka és időrend beosztást azzal a bátorozott kijelentéssel, hogy *a próbacsendőrök gyakorlati kiképzéséért egyedül ő felelős.*

Ha csak egy próbacsendőr van járása területén, akkor a gyakorlati próbaszolgálat első két hetében, ha ellenben egyidejűleg több próbacsendőre van, akkor a gyakorlati próbaszolgálat első három hetében a főrmester előre jelzi a próbacsendőr állomására való megérkezését, vagy oda rendeli őt örskörletének valamely tereptárgyára, hogy azután vele portyázzon, őt eközben gyakorlati képességeit illetőleg megfigyelje s oktassa.

Később azonban, amidőn az embert mindig nagyobb önállóságához kell szoktatni és őt megbízhatóság tekintetében is ellenőrizni kell, a szemléknek, illetőleg az állomásra való megérkezésnek, csakúgy, mint a véglegesített csendőrnél, mindig meglepetésszerűen kell történnie.

Természetes, hogy ha a szükség úgy hozza magával, vagy ha a próbacsendőr megbízhatósága tekintetében kételyek merültek fel, akkor a főrmester meggyőződést szerzendő az első két, illetőleg három héten belül is köteles a szóbanforgó próbacsendőrt meglepetésszerűen ellenőrizni.

Tisztaeságra, pontosságra, rendszeretésre és erkölcsös életmódra (józanúságra!) különös súly fektetendő.

Miután a szolgálati viszony a próbaszolgálati idő alatt csak ideiglenes, a próbaszolgálatot teljesítő egyén felmentése

a) önmaga által,

b) előljárói által kérelmezhető. Mindkét kérelem megindokolt esetben a parancsnok (Chef) dönt.

A gyakorlati próbaszolgálat alóli felmentése, illetőleg visszalépés rendszerint a bő végével történik. Egyes kivételnek akkor van csak helye, ha a próbaszolgálatban állónak a csendőrségnél való maradása a szolgálatra különösen nagy hátránnyal járna és a csendőrség tekintélye veszélyeztetve lenne. Az ily eset behatóan indokolandó. A csapatba visszaküldendő egyén

utiruházatáról az állományillótekes csapatotest gondoskodik.

A b) pont alatt felsorolt esetekben javasolt elbocsátás iránti előterjesztésnek, mihelyt az illető parancsnok meggyőződést szerzett arról, hogy a próbaszolgálatot teljesítő egyén körületekintés, tevékenység, pontosság, szolgálatbani megbízhatóság, erkölcsi magaviselet, testalkat vagy szellemi képesség tekintetében nem üti meg a mértéket, a valódi tényállást kell tartalmazni, menten minden személyi rokon- vagy ellenszenvtől.

A főrmester felel arról, hogy alárendeltjei, amennyire azt szolgálatauk megkívánja a törvényekkel, rendeletekkel és hadúrmányokkal teljesen tisztában legyenek. Ugyanezért az oktatásnak és ellenőrzésnek úgy szólván egymásba kell folynia; valahányszor a főrmester alárendeltjeivel szolgálatilag érintkezik, meggyőződést kell szereznie arról, hogy alárendeltjei mennyire vannak kiképezve? Hasonló módon köteles alárendeltjeinek az újonnan megjelent rendeleteket és parancsokat megmagyarázni.

A szabályzat 58. pontja ajánlja a főrmesternek, hogy szemlék alkalmával a beérkezett rendeletek és felhívások végrehajtási módját, valamint az egyéb írásbelieket tegye bírálat tárgyává és beszélje meg az illető csendőrrel.

Az oktatás legyen könnyen érthető, szabatos és érdeklésztető. Elsősorban az észre kell hatnia, annál inkább, mert hiszen elméleti kiképzést már a központi csendőrszkolában nyertek az emberek. Nemcsak arról van tehát szó, hogy az illető a már megtanultakat el ne felejtse, hanem különösen arról, hogy ismereteit az iskolában nyert alapon tovább fejlessze, s azokat a szolgálat érdekében értékesítse (ajánlatos e tekintetben a vonatkozó törvények és rendeletek idézése, magyarázása és az esetre való vonatkoztatása), csak azt lehet helyesen alkalmazni, a mit az ember nem bemagolás után tud, hanem a mit értelmesen fog fel.

A főrmester jogosult alárendelt legénységét bizonyos esetekben járásának valamely pontjára összegyűjteni (Dienstversammlung). Az ilyen gyülekezetek — a melyeket a polgári elemektől elzárt helyen kell megtartani — kiválóan alkalmasak az előző bekezdésben említett oktatások megtartására. Illyenkor az oktatás tárgyát egy-egy megkörtént vagy kidondolt cselekmény megbeszölése, taglalása képezze. Ezáltal a legénység gondolkozására szorítottatik s belékelépezlven magát az esetben, értelmesen fogja tudni megmagyarázni, hogy hasonló adott esetben miként járna el. A téves fel-fogások eloszlatandók, mert a csendőrség nagy önállóságánál fogva, balfogások, miután rendszerint a nagy nyilvánosság asszisztenciája mellett történnek, gyakran elképzelhetetlen horderővel bírnak.

A főrmester szoktassa rá a csendőrt, hogy *először gondolkozzék s csak azután beszéljen.* Különösképen áll ez a bíróság előtti szereplésre, nohogy a csendőr az oly könnyen felvotódó hamis tanulás vádjának kitétes-

Az északi harctérről. — Tábori konyha az erdőben, német lobogóval.

sék. Arra is szoktassa csendőreit a főrmester, hogy amennyiben nem értették volna meg tökéletesen a feladott kérdést, szerény modorban kérjék annak megismétlését. Ugyanigy járjanak el a bíróság előtti tanuskodáskor is.

Minden alkalommal ismétlje a főrmester, hogy a csendőr nem előljárója a közönségnek, sőt hogy minden ember legyen az bármily társadalmi álláskor, mindaddig, míg az arra való jogát el nem játszotta, igényt tarthat állásának megfelelő udvarias bánásmódra. Szitkozódni semmi körülmények között sem szabad. A főrmester évenként egyszer felolvasza alárendeltjeinek a hadiczikkeket s ennek megtörténtét a december havi szolgálati jelentésben bejelenti.

Figyelmeztesse a főrmester a csendőrt, hogy egy pillanatra se téveszesse szem elől, hogy ő katonának hiányzik a hajléka és nem szaktársai (er bat Kameraden, aber keine Kollegen). Szigorúan ügyeljen tehát a főrmester a feszes katonai magatartás ápolására, úgy gyalog, mint lóháton. Ugyancsak fontos befolyása van a szolgálat mikénti ellátására a külső megjelenésnek is (ruházat tisztasága stb.)

A főrmester saját belátása szerint a szemlék vagy az előbb említett szolgálati összejövetelek alkalmával fegyverfogást gyakorol a legénységgel, mely ezáltal legaltább egy tár gyakorló lövésznek köteles magával hozni. (Nem lenne ezáltal minden örsön egy-egy tár gyakorló lövésznek tartani?)

Poroszországban a csendőrség karabélyokkal nem tart czéllövészetet és lövészgyakorlatokat, ugyanezért a czéllövészet gyakorlatokat annyira kell vinni, hogy a csendőr adott esetben karabélyát eredményesen használhassa.

A forgópisztolyval való czéllövészet a főrmester felügyelete és vezetése mellett valamely alkalmas lövöldén történik. Az ezzel kapcsolatos biztonsági rendszabályok betartásáért a főrmester a felelős. A czéllövészet helye és ideje legalább tizennégy nappal előbb a kerületnek bejelentendő.

Lóhátoni fegyvergyakorlatok a szolgálati összejövetelek alkalmával tartandók.

A lovas főrmesternek jó és értelmes lovasnak kell lenni, hogy alárendeltjeinek e téren is mintaképül szolgáljon s azokat a lovaglásban oktathassa; ezenfelül olymértvű lovasismeretekkel kell rendelkeznie, hogy a lovak megbírlásánál találó ítéletet mondasson.

A gyalog főrmestertől is megköveteli a szabály, hogy a lóápolás, istállórend és a felszerelés megbírlásához szükséges ismereteket feltétlenül megszerezze. A lovas csendőrök lovaglásbani képességének elbírlásától azonban tartózkodniuk kell a gyalogfőrmesternek.

A főrmesternek oda kell törekednie, hogy a lovas csendőr a csapatnál szerzett lovaglási képességét megtartsa és lehetőleg fokozza. Milyhelyt valamely lovas esendőrrel az idők folyamán beigazaldott, hogy lovaglásbani jártaasága csökkent, a főrmester köteles a gyalogcsendőrséghez való áthelyezését javasolni. (Folyt. köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A »Zenta« hadihajónk harcza és elsüljedése.

— Képpel. —

Még augusztusban történt, hogy a montenegrói partok közelében a francia-angol bajóhaddal vívott hási barcz után egyik hadihajónk a »Zenta« elsüljedt.

A sajtóhadiszállásról azt jelentik a »Zenta« hadihajónk szomorú sorsa daczára is dicső fegyverténye alkalmából, hogy a felsége a következő kitüntetések adományozta:

Pachner Pál fregattkapitánynak a »Zenta« hadihajónak az ellenség előtt történt vitéz vezetésének elismeréseképpen díjmentesen a II-od osztályú vaskoronarendet a hadi ékítménnyel, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartás elismeréseképpen a vaskoronarend III-ik osztályát díjmentesen a hadi ékítménnyel báró Leonbardi Ferencz és Homayr Albert sorhajóhadnagyoknak, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján Mikesch Gusztáv I-ső osztályú tengerészeti biztosnak, Stengel Frigyes és Bonne János II-od osztályú gépüzemvezetőknek és az ellenség előtt elesett Rottler Frigyes I-ső osztályú gépüzemvezetőnek, a III-ik osztályú katonaiérdemkeresztet a hadi ékítménnyel Cerri Károly sorhajóhadnagy, az arany vitézségi érmet, draubergi Kramer Miksa és Déry Ernő fregattbadnagyoknak, Kaiser János bajómester-ütegmasternek, Lulic Viktor gépügyelő segédnek, Zit János szállásmester-tüzéroktonak és az ellenség előtt elesett Schués Adalbert gépügyelő segédnek, az I-ső osztályú ezüst vitézségi érmet, stodaj Herold Ferdinánd tengerészkadetnek, Berner Emil és Siesz Iván hadtengerészhadapródjelölteknek, Kriesmanic József bajómesternek, Horn Emil hajómester-segéd-távirómesternek, Kramer János szállásmester-tüzéroktonak, Gubieca Lajos tartalékos másodosztályú tengerész és az ellenség előtt elesett Simunic József hajómestersegéd-torpedómesternek.

Jól értesült helyről szerzett közlések alapján immár abban a helyzetben vagyunk, hogy részletesebben vázoljuk a »Zenta« utolsó harcának lefolyását.

A múlt év augusztus 13-án vette át Pachner Pál fregattkapitány a »Zenta« hadihajó parancsnokságát. A »Zenta« hadihajó a múlt év augusztus 16-án bajnali 4 órakor bagyta el a kattarói öböl horgonyzó helyét, hogy a Banílli Egon korvetkapitány parancsnoksága alatt álló »Uhan« torpedónaszáddal egyetemben a montenegrói partvidéket blokkirzza. Szélszentes tiszta szemhatáru időjárás uralkodott, délnyugat felől a tenger gyengén fodrozott. A hajó harcra kész állapotban volt és az összes kazánok fűtve voltak olyképpen, hogy a hajó a legrövidebb időn belül maximális sebességét fejlethette ki. A két bajó a Volovica és Menders földnyelvek között czirkált mintegy 5 tengeri mérföldnyire a parttól, miközben az »Uhan« a »Zentától« délre körülbelül 1 tengeri mérföldnyire tartotta magát, a mikor 7 óra 45 perczkor délnyugati irányból füstoszlopokat vettek észre, melyek gyorsan közeledtek.

Az »Uhan« ugyanebben az időben basznál észleleteket tett és ezért a legnagyobb sebességgel a »Zentához« sietett, hogy észleleteiről jelentést tegyen. A »Zenta«, a mely eddig délkeleti irányban haladt, északnyugat felé fordult és mindkét hajó teljes gőzerővel a kattarói öböl bejárata felé tartott. Eközben az »Uhan«, mely a »Zentának« a part felé néző oldalán haladt, ez utóbbi földztc.

Az északi harctérről. — Csapatfelváltás egy vasuti állomáson.

Kevéssel ezután nyugat-északnyugati irányból is számos füstoszlop tünt fel, melyeknek gyors közeledtével hajóink hamarosan észre vették, hogy a füstoszlopok a 17—18 nagy bajóhól álló francia flottától származnak. Danton típusu osztabajók és páncélos osztrákak voltak, melyeket nagyobb torpedó flotta kísért, hegyes léposzetes vonalban a legnagyobb gyorsasággal olyképpen kormányozták a két bajónktól és a még mintegy harmincz tengeri mérföldnyire fekvő katarói öbölbejárat közé, hogy a mieink elől a visszavonulást a kikötőbe elzárják.

Daczára annak, hogy az ellenséges flotta igen intenzív módon zavarta a szikratávíró összeköttetést, a »Zentának« mégis sikerült dróttalan távirón megfigyeléseit eljuttatni a cattarói öbölbe. Az utolsó távirat így szólt:

»Tizenkét ellenséges hajó üldözi a »Zentát.« A tüzet megnyitottuk!»

E kritikus helyzetben a »Zenta« parancsnoka azt a parancsot adta a »Uhlannak«, hogy jelentékeny nagyobb gyorsaságát felhasználva, igyekezék a fenyegető körülmények elől elmenekülni. A sokkal kisebb gyorsaságú »Zenta« részére már lehetetlenség volt az ellenséges hajók vonalának áttérése. A hajó parancsnoka azért elhatározta, hogy közelebb húzódik a partvidékhez és harczolva hajózik a cattarói öböl felé. A mennyiben nem sikerülne a kikötőt elérnie, úgy hajóját önként elülyeszti. A hajó azonban teljes megsemmisüléséig ellentállást fog kifejteni.

Időközben a 20 tengeri mérföldnyi sebességnél gyorsabban haladó ellenséges flotta 10—12,000 méternyire közelítette meg a »Zentát« és a hajóoszlop végén először délnyugati irányból észrevett hajók csatlakoztak a flotta zöméhez, a mikor az ellenség két lövést tett, a melyek tekintettel arra, hogy lecsapódás nem volt észlelhető, megadásra való elszólitásnak voltak tekinthetők. Válaszképpen a »Zenta« parancsnoka annak jeléül, hogy felveszi az egyenlőtlen harczot, a főárbocra felvonatta a cs. és kir. hadilobogót, a hajó végére pedig kitűzte a selyemdzalobogót, mire háromnegy csatabajó legsúlyosabb kaliberű ágyút a »Zenta« felé irányítva, megkezdte a belövetést. Az első kettős lövés túlhoaszú, a második túlrovid volt. Azután össztűz következett, mely közvetlenül a hajó mellé vágott és a hajó előrészét, valamint a hajóhidat vízhullámmal árasztotta el. A midőn a távolság mintegy 10,000 méternyire csökkent, a »Zenta« parancsnoka elrendelte, hogy a 12 centiméteres ütegek kezdjék meg a tüzelést. Az első sortűz, melyet a »Zenta« leadott, rövid volt, a többi talált.

Időközben körülbelül 9 óra lett, a mikor egy, a gépházban felrobant ellenséges gőzmozdony, melynek szilánkjai Rotter Frigyes gépüzemestert úgyszólván a teljes otlévő gépészszeméllyel együtt megölték, a jobb oldali gőz fővezetékét átszakította és üzemen kívül helyezvén mindkét gépet, a hajót akcióképtelenné tette.

A »Zenta« most már mozdulatlan ezéltáblát nyújtott az ellenségnek. Az után legutóbb megtett részét a hajó parancsnoka arra haaználta fel, hogy hajójával úgy forduljon, hogy a baloldali ütegek kedvező kilövését adjon és hogy biven haditengerészetünk hagyományához, a fegyverek becsületéért folyó harczot a végsőig folytassa. A parancsnok egyuttal elrendelte, hogy a hajó kazánok alatt a tüzet oltsák el és a biztonsági azelepot nyissák ki.

Daczára annak, hogy a hajót a gépházból az összes kürtökön át nagy erővel feltörő füst forró gőzfelhőbe

hurlolta, a legénység, a tisztok, zászlósok és tengerész-kadétkok bátor példáját követve, kitartott a helyén és daczára annak, hogy csak igen kevés reménye volt arra, hogy a kiskaliberű ágyúkkal a súlyos páncélzatú ellen-séggel szemben eredményt érjenek el, a tüzelést szakadatlanul folytatták.

A további ellenséges találatok tüzet okoztak a fedélzeten és az ütegben, úgy hogy a hajó hátsó része és a hajóhid között az összeköttetés lassanként lehetetlenné vált. Daczára báró Leonhardi Ferenc sorhajóhadnagy részlettiszt önfeláldozásának, lehetetlen volt eloltani a tüzet, mert a szivattyúk felmondták a szolgálatot, vezetőik ép úgy szét lévén rongálva, mint a hajó villamvilágítási telepe. Egy lövés az előlő kazánházba csapott le, vízbeömlést okozott és leszakította a gépügyelő segédnek mindkét lábát.

Az ellenséges tüzelés hatása az összes ágyúkat egynek híján leszerelte. Ezt az ágyút egészen addig a perczig, a míg a hajót el kellett hagyni, Homayr Albert sorhajóhadnagy tüzértiszt maga szolgálta ki, minthogy az ágyú legénysége harczképtelenné vált.

A »Zenta« összesen 120-nál több lövést tett. A hajó fedélzeteit halottak és sebesültek borították. A sebesülteket nem lehetett segítségben részesíteni, minthogy az ellenség tüzelése elpusztította a kötözőhelyiséget, a kórházat, valamint a felső fedélzeten kötözőhelyiségnek berendezett radiokabint. Leginkább a hajó előrészét lőtték össze, a hajóhid egy része romokban hevert. A hajó közepén az ütegbe, a fűtők mosdó-helyiségébe és a kezi kormány helyiségébe az ágyúgolyók hatalmas lékeket szakgattak. Sértetlenek csak a hátsó fedélzet egy része, az árbócok, a hajó kéményei és a lobogó maradtak.

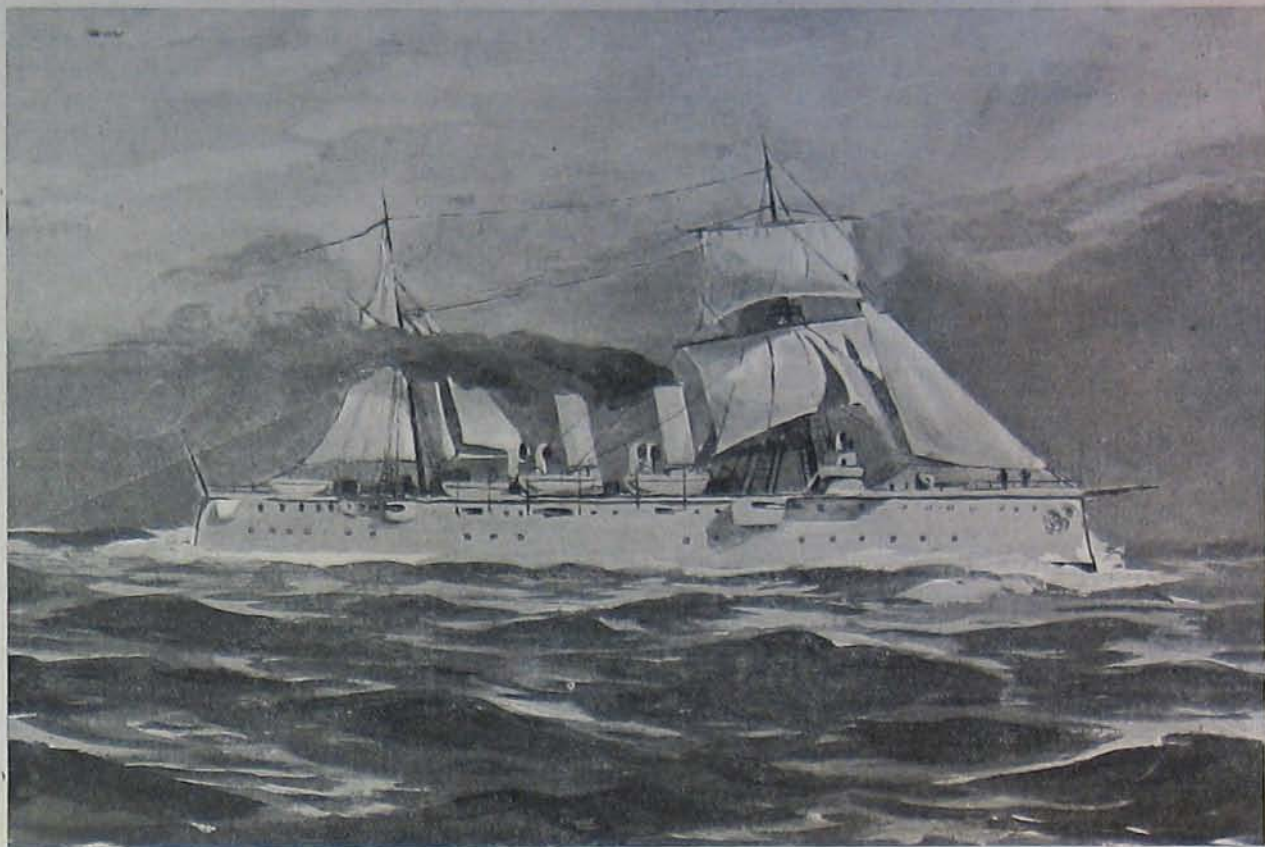
A hajó a vízvonalon ért lövés következtében szemláto-mást süllyedni kezdett. A titkos aktákat külön sülyesztették a tengerbe és a parancsnok parancsot adott, hogy a legénység hagyja el a hajót, a mely körülbelül 4—5 tengeri mérföldnyire volt a castellastuai parttól.

A mikor Pachner fregattkapitány abban a hitben, hogy mint utolsó hagyta el a hajót, már úszva visszapillantott, észrevette a hátulsó fedélzeten, a melyet a tűz következtében a parancsnoki bidról nem figyelhetett meg, Kramer Miksa tengerészzászlóst több más tengerésszel. A parancsnok visszauszott, felmászott a hajóra és mindaddig ott maradt, a míg az utóbbiak is a tengerbe ugrottak. Ezután hagyta el másodizben a hajót.

Pachner fregattkapitány alig volt még száz méternyire, a mikor a »Zenta« orrával kiemelkedett a tengerből és hátulsó részével lefelé lobogó zászlókkal elmerült a mélységben. A bullámokkal küzdő hajólegénység sokszoros spontán hurráh-kiáltása kísérte a küzdelem ez utolsó aktusát. Ez délelőtt 9 óra 40 perczkor történt. Az ellenség, mely e perczig folytatta a tüzelést, dél felé fordult és eltávozott a harcz színteréről, a nélkül, hogy csak kísérletet tett volna a hajótörtek megmentésére.

Négy-öt órányi uszás után a »Zentát« túl élő legénység elérte a castellastuai partot. Az egyik csoportot, melynél a hajó parancsnoka is volt, a part közelében a genfi konvenzió lobogójával ellátott csónakok halászták ki és a menekülteket kérésükre S. Domenica zatonnyra vitték, nehogy montenegrói fogságba jusssanak. Néhány órával később azonban mégis [montenegrói katonaság érkezett és elvitte a kimerült védtelen menekülteket.

Daczára annak, hogy a »Zenta« az oly óriási túlerőben levő ellenségnek a vele folytatott egyenlőtlen harczban aligba okozott nevezetesebb kárt, a hajó és

A „Zenta” torpedós ezirkáló hajó.

hősies legénysége e küzdelemben mégis kétségtelenül magas erkölcsi sikert vívott ki. A hajó elmertüléseig bátran harcolva fogalmat nyújtott az ellenségnek ama merész és áldozatkész szellemről, a mely a császári és királyi haditengerészet lobogója alatt uralkodik és a császári és királyi haditengerészet történetét a dicsőség egy újabb lapjával gazdagította.

KÉPEINKHEZ.

Az északi harctérről.

Hiszen egyébről sem beszélhetünk, csak az északi harctérről. Ott van már hónapok óta minden reményünk, gondolatunk; ott van nemzetünk színe, virága, hadseregünk minden ereje. Onnan várjuk nap-nap után az újabb és újabb alakulásokról, előrenyomulásról vagy visszavonulásról, nyereségünkről vagy veszteségünkről szóló híreket. Mindig és mindenütt csak az északi harctér, ennek öröme, bánata, szerencséje és vesztesége, nyomorusága és viszontagsága. Mind-mind a miénk az, minket érdekel első sorban, mert ott dől el sorsunk jobbra vagy balra fordulása. Onnan reméljük a győzelmet, ezért fohászkodunk, imádkozunk kicsinytől a nagyig, a Kárpátoktól az Adriáig mindenütt a mi féltett, szeretett hazánkban.

Az északi harctérről valók a jelen számunkban közölt képeink is. Annak a hónapok óta tartó óriási méretű harcoknak egy-egy kisebb eseményeit mutatják ezek a képek, a melyben együtt vannak és felváltva küzdenek kitarató csapataink hős szövetségeseinkkel, a német har-

zosokkal. Megosztjuk testvériesen örömeiket, bánataikat és szenvedéseiket egyaránt. Talán az a csapatfelváltás is, annál az elénk állított vasútállomásnál, a két szövetséges csapat között történik s bizonyára egyformán üdvözlik a trénnel a másik képen megörökített megérkezését is, hiszen egyiknek úgy, mint a másiknak ez hozza a lőszert, élelmet s a mindig oly nehezen várt tábortábori posták útján küldött csomagokat és leveleket is legtöbbször, a melyeket az itthon hagyott szülők, házas-társak, testvérek és rokonok küldenek a harctéren küzdő, szenvedő szeretteik után.

Hogy mennyire összeforrott a két szövetséges hadsereg legénysége a küzdelemben, jó és balsorsban, szórakozásában s étkezésében, mi sem bizonyítja jobban, mint a harmadik képen látható, német lobogóval díszített tábortábori konyha, ahonnan egyforma igyekezettel és jóindulattal szállítják az oda beosztottak a lövészárkokban, fedezékekben együttesen küzdő szövetséges bajtársak részére a párolgó, hűs magyar gulyást, hogy felüdítsék, átmelegítsék ezzel a szakadatlanul folyó küzdelemben s a viszontagságos időjárásban kimerült harczosoknak kifáradt, megdermedt tagjait, új erőt és kitartást varázsolván elként a szenvedésekben meggedződött csapatokba.

HIREK.

Adományok. Újabbán ismét a következő adományok folytak be hozzánk: A csurogi örs gyűjtése, az oda beosztott póttartalékosok között, 158 K. 83 fill. a világtalan katonák számára és Papp András animai örebeli csendőrtől 2 K. fele részben a Vörös Félhold, fele rész-

ben pedig a világtalban katonák számára. Az adományokat rendeltetési helyeikre juttattuk.

Hirdetmény a rögtönbiráskodás elrendeléséről. A napokban jeleut meg az április hó 6-án kelt 4037/elu. 15-a. 1915 számú honvédelmi miniszteri rendelettel kibocsátott hirdetmény a rögtönbiráskodás elrendeléséről. E helyütt nem terjeszkedhetünk ugyan ki a hirdetmény részletezésére, még pedig annál kevésbé, mert hiszen az amugy is már közhírré tétetett, mindazonáltal nem vélnünk felesleges niunkút végezni, ba arra legéuységünk ígyelmét felhívjuk.

Járőrök megtámadása. Szentgál község határában, az ugynevezett Lóhágó hegyen, április 7-én d. u. 4 órakor, Leudvai József szentgáli illetőségű lólopásért többször büntetett, jelenleg betöréees lopással alaposan gyanúsított és a veszprémi 31. honvéd gyalog ezredtől mult évi december hó 14-én és 16-án megszökött tartalékos honvéd ellen, mert nevezett az őt üldözött Szabó István, a szentgáli őrsre beosztott tartalékos gyalogost kődobásokkal veszélyesen fenyegette s ezzel ismételt felszólításra sem hagyott fel, Németh Pál I. őrsvezető cz. őrmester löfegyverét használta. A fegyverhasználat eredménye eddig ismeretlen, mert nevezett elmeneült. Nyomozása folyamatban tartatik. Kosztán Gábor oláhszentgyörgyi lakos, az adóvégrebajtásnál ellene eljáró Botha Jakab oláhszentgyörgyi őrsbeli esendőrnek ellenszegült, mire a esendőr vele szemben szuronyát használta és őt könnyen megsebesítette.

Kérelem. Simon Miklós, Barczánfalván (Máramaros megye) állomószoó próbacsendőr kéri Struza László esendőrt, kivel az 1911. és 1912. években Mostarban, a cs. és kir. 2. számú vartüzérezred 3. századában együtt szolgált, hogy czimét vele egy fontos ügyből kifolyólag közölje. Özvegy Biró Andrásné aranyosrákosi (u. p. Várfalva, Torda Aranyos megye) kéri a telcsi és szombathelyi őrsbeli mindazon esendőröket, a kik fia, Biró Domokos esendőr hollétéről valamit tudnak, ezt vele a fenti czimen mielőbb tudassák.

KÜLÖNFÉLÉK.

A japánok új ágyúi és gránátjai. A nagy német és osztrák-magyar ostromágyúknak, a német 42-es és a mi 30 és feles mozsarainknak dicsőséges szereplése nem hagyja nyugodni a japán lapokat és nehogy a japán népet csüggedés foghassa el, most unos-untalan arról irnak, hogy a béke esendes éveiben a japán badtechnika se maradt tétlenül, sőt dolgozott serényen és közben olyat produkált, a mely egy lépéssel sem maradt a német és osztrák-magyar mozsarak mögött. Japán tudniillik — a mint most a japán ujságok bevallják és leírják — Csingtau ostrománál már egy új ágyút és főleg egy egész új és minden ízében japán találmányt képező új gránát-lövedéket használt, a melynek hatása oly borzalmas volt, hogy még a bátor és hős német védőket is megrettentette és irtóztatos pusztításokat okozott soraikban. Az ágyúnak és rettenetes detonáló és romboló erejű gránátjának feltalálója Ominato japán tüzérezredes, a ki ezzel kapcsolatosan egy új rémitő hatású robbanószert is készített. A japánok szeptember hó elején szállították át új ágyúikat és a hozzá-

való új gránát-lövedékeket Shantungba és egész október hó 24-ig ezekkel lötték a csingtaui Iltis- és Bismarck-erődöket. Legelőször a Mikadó születésnapja évfordulóján léptek akcióba az új lövegek és már az első alkalommal is azt igazolták, hogy kiváló alkotások, a melyek félelmetes erővel és soha nem remélt hatással működnek. Az új japán ágyúóriás külsőleg, illetve alakjára nézve miben sem tér el az eddig is használatban volt nehéz japán ostromágyúktól, csak a hatása és lövedékének átütő ereje hatványozottabban nagyobb, mert átüti a legszilárdabb pánczéltornyokat is és irtóztos erővel felrobbanva, ezer meg ezer darabra zúzza a legerősebb pánczélépítményeket is. A lövedék sebessége is sokkal nagyobb, mint az eddig használt 28 centiméteres nehéz ostromágyúk lövedékéé, a miket pedig tiz évvel ezelőtt nagy sikerrel használtak Port-Artur ostrománál. A japán lapok szerint az új ágyúk már egy napi tüzelés után el tudták hallgattatni az Iltis-erőd ágyúinak javarészét, a második és harmadik napi rettenetes ágyúharez után pedig már a Bismarck-erőd északi és déli ágyútelepei is elnémultak. A csingtaui kormányzó és várparancsnok naplója, valamint Mayer Waldeck tengerészeti parancsnok följegyzései és az elfogott német tiszték vallomásai pedig arról tanuskodnak, hogy a csingtaui vár elesétét és átadását a japán ágyúk borzas pusztítása siettette és idézte elő. Lehet, hogy ebben van egy kis nagyítás, de nincs kizárva, hogy Japán is produkált a negyvenkettesekhez és a harmincz és felesekhez hasonló hatású ágyút és lövedéket. Hisz Japán érti a módját a hadi titkok megőrzésének és már nem először lepi meg a világot katonai hatalmával és hadikészültségével. Az új ágyúk és lövedékek, a mint a Japán lapok írják, az oszkai arzenálban állíttatnak elő.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

I. S. Nézetünk szerint alul marad.

T. S. 102. Móg kell jelenni.

888. Egy alap van rá.

Özvegy 35. 1000 korona nyugdíjnt és két gyermek után nevelési járadékot fog kapni. A hadügyminiszterrel már folytak a tárgyalások.

M. K. I. Nézetünk szerint igen. 2. A jelentogi őrsöt.

Többeknek. A háboruban megvakult katonáknak, a hadbavonultak hátramaradt hozzátartozóinak segélyezése és a rokkant katonák részére szánt adományok a «M. kir. honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatalának», Bpest, Vározi utca 38. száni alá; a Vörös keresztnek szánt adományok a «magyar vörös kereszt egylet titkári hivatalának», Bpest, I. kor. Vár; míg a Vörös féléldnek szánt adományok a «Török osaszári főkonzulátusi hivatalnak», küldendők. Mindezen adományok tehát nem lapunk szerkesztőségének, hanem fenti hivatalok valamelyikének czimzendők.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Adományoztatik:

a hadsereg főparancsnokság által:

Az ellenség előtti tanusított vitéz magatartásuk elismerésül:

Az 1. osztályu ezüst vitézségi érem:

Király János,
Nagy István és
Zsiros István csendőr őrmestereknek;

a 2. osztályu ezüst vitézségi érem:

Denys Mihály csendőr őrmesternek és
Nagy Emre csendőrnek.

A balkánhaderők parancsnoksága által:

Az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül:

az 1. osztályu ezüst vitézségi érem:

Fratilla János, II. csendőrkerületbeli címzetes őrmesternek;

a 2. osztályu ezüst vitézségi érem:

Horváth Ernő, VI. csendőrkerületbeli csendőrnek.

Kinevezettek:

A m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg:

1915 április hó 1-ével:

csendőr törzserőrmesterekké:

Dankó Pál őrmester, a II.,
Luttmann György őrmester, a VII.,
Pál Sándor őrmester és
Lakatos István őrmester, az I. számú csendőrkerület állományában.

csendőr járásőrmesterekké:

1915 február hó 1-ével:

Szilágyi Márton őrmester, a II.,
Hübel Pál őrmester, a IV.,
Kiss János I. őrmester, a VII.,
Rejkó József őrmester és
Holló Sándor őrmester, a VII. számú csendőrkerület állományában;

1915 márczius hó 1-ével:

Szücs György őrmester, a III.,
Bara Márton őrmester és
Csiszér András őrmester, a VII.,
Herlicska Jakab őrmester, az országos m. kir. csendőriskola állományában:

1915 április hó 1-ével:

Kopacz Dénes őrmester és
Jánosi Ferencz őrmester, az I.,
Vatai Lajos őrmester, a III.,
Szőke István őrmester,
Vida István őrmester,
Horváth Lajos őrmester,
Kántor István, őrmester,
Makaró Pál őrmester,
Bakonyi András őrmester,
Horváth László I. őrmester a VI.,
Müller Mihály őrmester, a VII. számú csendőrkerület állományában.

Okiratilag megdicsértetett:

a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Kalamár Antal, VII. számú csendőr kerületbeli őrmester, egy hat vármegye területén működött tolvajszövetkezetnek 776 órán át folytatott, igen nehéz körülmények között, nagy szaktudással és leleményességgel keresztülvezetett nyomozás során történt leleplezéseért, miáltal 101 lopás és 36 orgazdaság büntetnének tetteseit sikerült az igazságszolgáltatás kezeire juttatnia.

Előléptettek

1915 márczius hó 1-ével:

a Pfanzer-hadsereg csoport tabori csendőr törzstiszteje által:

csendőr cz. őrmesterré:

Térmege József és Lőrinczi Domokos, III. sz. csendőrkerületbeli csendőrök; továbbá:

Janicza Jakab, Fördös József, Orsa István, Rákosi Mihály, Szlamka József, Galgóczi Albert, Minárik Lajos, Jámó István, Már József és Varga János IV., V. számú csendőr kerületbeli csendőrök;

1915 márczius hó 15-ével:

a cs. és kir. Kövess hadsereg csoport parancsnokság által:

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök örlesztésére.

Előlegek értékpapírok a.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 8% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadólevonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kéri, 6½% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegeket nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvények és chequeket beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket

őrsvezető cz. őrmesterré:

Bruder József, III. számú csendőr kerületbeli csendőr cz. őrmester;

1915 márczius hó 20-ával:

a cs. és kir. 2. hadsereg parancsnokság által:

őrmesterré:

Mandl Ferencz, Árvai István és Muzslai Medárd, V. számú csendőr kerületbeli őrsvezető cz. őrmesterek;

1915 márczius hó 21-ével:

a cs. és kir. Kövess hadsereg cs. parancsnoksága által:

őrsvezető cz. őrmesterré:

Molnár Izidor, II. számú csendőr kerületbeli csendőr cz. őrmester;

1915 április hó 1-ével:

a m. kir. III. számú csendőr kerületi parancsnokság által:

őrmesterré:

Sebestyén Gábor, Grinvalszy Károly, Kiss Kálmán, Szabó Sándor I. és Piriczky Dénes őrsvezető cz. őrmesterek;

őrsvezető cz. őrmesterré:

Kopányi Márton, Pál Domokos és Gerenda Gyula csendőr cz. őrmesterek;

A m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

őrsvezető cz. őrmesterré:

Váradi Imre és Antal Vincze csendőr cz. őrmesterek;

a cs. és kir. 3. hadsereg hadtápparancsnoksága által:

őrmesterré:

Óváry Lajos őrsvezető cz. őrmester és Pauló Mátyás csendőr cz. őrmester, mindketten a III. számú csendőr kerület állományából;

a cs. és kir. 2. hadsereg parancsnokság által:

csendőr cz. őrmesterekké:

Némegy Jenő, III. számú csendőr kerületbeli csendőr, továbbá Bene József, Román Elek, Koreny Márton, Kacz Gáspár, Podolszki János, Molnár János III., Demacsák István, Szedlák Pongrácz, Lőrincz András, Gáspár János, Herczeg József, Cservénka József, Orbán Simon és Soóki Antal, V. számú csendőr kerületbeli csendőrök.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Subert Lajos csendőr, az 1913. évi december havától 1914. évi május haváig terjedő időben az aranyos-

gyéresi őrskörlet különböző községeiben garázdálkodott és 15 rendbeli, köztük 10 betöréses lopást elkövetett veszedelmes tolvaj kézrekerítése körül buzgólkodó őrsparancsnokának hatbatós támogatásáért;

Pozsonyi János őrsvezető cz. őrmester, Gligor Emil, Tóth Vendel, Szpisák János, Vágner István és Buzogány Lajos csendőrök, kik közül a négy utóbbi a IV. számú csendőrkerületi parancsnokság állományából van ezen kerületbe vezényelve, azon gyors és célirányos intézkedésekért, valamint fáradságtalan buzgalomért és igen eredményes ténykedésért, melyet 1914. évi november hó 11-én Ajton községben ifj. Bükkösi István ottani lakos telkén kiütött tűz lokalizálása és oltása körül az akkor uralgott erős szélben kifejtettek, mi által jelentékenyebb kár és közveszély keletkezését megakadályozták.

Csoda
Gramofon

óriási és nagy, erős, tiszta hangu beszélőgép 26 K. Legszebb lemezek nagyok és duplak. Fedák Sári, Király, Rózsa, Fráter, Göndör, Solli, Steinhart énekel — 60, 2—, 2:30 kor.

Árjegyzék összes hangszerekből ingyen

MOGYOROSSY GYULA

kfr. szab. hangszergyár,
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

SZÁNTÓ JÓZSEF

gépáruháza 17 év óta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy árjegyzékem díj-talanul küldöm.

Képes nagy árjegyzékem díj-talanul küldöm.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premier, Postielon, Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb hegykerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállítottam. Pathé tűnélküli beszélőgépek, lemezek és varrógépek óriási választékban, kedvező részletfizetésre is.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomtatványok
Sapkák
Keztyűk
Kardbojt
Celluloid kezelő és nyakravaló
Czipőkrém
Fegyverzsir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Nagyvárad, Rakovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Mindennemű felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árakkal.

Szíves figyelmébe ajánljuk, hogy a Csendőrségi Lexikon 5 koronás árát 4 koronára szállítottuk le, kedvezményes árban még csak néhány példány van belőle raktárunkon, amiért is kérjük arra vonatkozó rendelését.